

ALCANADA

ALCANADA (Alcúdia, Mall. 7, h-4)

Illeta davant la costa E. de la península d'Alcúdia, i possessió enfront de l'illeta, a 5 km E de la vila. El *Nomenclàtor de l'Inst. Geogr. y Estad.*, de 1950, en diu *Aucanades* en plural, assignant-li quatre habitants, segurament com a nom de les diverses cases que en depenen. Ja figura, si bé només com a nom de la illeta, en el Mapa Despuig. Crec que es tracta d'una forma del mot àrab tan conegut *al-qāntara* 'el pont'; més aviat del plural *al-qanâtir* 'els ponts' (que no del diminutiu *qonâitara*, en què també podríem pensar, vist que *PAlc.* registra *qanaytara* com a forma vulgar del diminutiu, i *canâtir* com la del plural). Del pl. *qanâtir* ve el nom del riu *Alcanadre*, afluent del Cinca, i d'un poble de Rioja vora l'Ebre. Pot comprendre's com a nom d'alguna roca costera de forma singular (Belot atribueix a *qāntara* també les accepcions «arcade» i «grand edifici», no sé si atribuïbles a l'àrab andalusí); o simplement per pontets que s'improvisarien, més o menys ocasionalment, entre la illeta i la costa; Mascaró observa que havent-hi un centenar de metres entre la costa i la illeta, no podem pensar gaire que s'hi fes un pont; tanmateix, potser algun pontet de barques? o almenys un ús figurat: com quan diem 'fer un pont', per unir vàriament una cosa amb una altra o *fer-se passeres* d'ací allà, per anar sovint a un lloc; i també a això pogué obeir la variant *Aucanades* en plural.

Quadrado (*Conq.*, 459), si bé molt vacil·lant, suggerí identificar amb *Alcanada* un *Rahal* que apareix en el *Rep.* del terme de Pollença, amb grafies dubtoses *R. Albecanata* o *Aben-Tanata*. Si la lectura i la identificació d'aquest nom escadusser estigués una mica assegurada, hauríem de pensar millor si el nom d'*Alcanada* pot venir d'un nom de persona àrab, per més que amb *Aben al-Canata* la dificultat fonètica fóra ja gran i amb *-Tanata* insuperable; altrament tampoc no es veu cap NP satisfactori per a això en àrab; hi ha *Qenadil*, *Qenadli* i *Be'l-qenādil* entre els noms d'home algerians (*Gouv. Gen. Alg.*, res d'això ni tal arrel en Hess), però és clar que això no té estructura àrabiga, i fins deixant a part la divergència fonètica, la probabilitat que aquestes formes es fundin en manlleus berebers o romànics, augmenta la improbabilitat que tal nom existís entre els moros de Mallorca.

ALCANELLA (Escorca, Mall. 5, e-7)

En el Mapa Despuig figura *Eucanella* i *Eucanelleta*. Joan Ferragut (*Descripción de Selva*, 1838) parlà d'una «*elevada penya que da en el pre-dio Eucanella*». Ja n'hi ha documentació des d'antic: alq. *Alquaneyla*, alou del Temple, any 1335 (R. J. MESTRE, *Hojas de Lluc*, núm. 29, pp. 7, 9);